

Коалиция за климата
България

Изх. № 297-С/24.04.2024 г.

ДО
Г-Н ПЕТЪР ДИМИТРОВ
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

КОПИЕ ДО:
Г-ЖА МИЛЯ ДИМИТРОВА
И.Д. ГЛ. ДИРЕКТОР, ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
“ПОЛИТИКА ПО ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА”

СТ А Н О В И Щ Е

**по проект на закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване
изменението на климата**

През последните няколко десетилетия по целия свят се случват все по-чести и по-интензивни екстремни метеорологични явления в условията на променящ се климат. Това се установява и за България¹, като определя необходимостта от системна практическа работа за адаптация към специфичните за страната рискове от климатичните промени и смекчаване на климатичните промени. Необходими са и законодателни действия, които по възможно най-добър начин да регламентират осъществяването на съответна национална климатична политика. На първо място това означава промени в приетия през 2014 г. Закон за ограничаване изменението на климата².

¹ НИМХ. [2023: Годишен хидрометеорологичен бюлетин](#), стр. 23-26.

² Народно събрание на Република България. [Закон за ограничаване изменението на климата](#).

Към момента на приемането му България бе една от малкото страни в ЕС със закон, който „има за цел чрез предприемането на национални мерки и въвеждането на европейски и международни механизми да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени³. 10 години по-късно ситуацията и с промените в климата, и с политиките за реагиране на тези промени – в глобални, регионални и национални мащаби, е съществено различна, с много по-конкретни и амбициозни цели на тези политики. От приемането си досега ЗОИК е променян многократно – включително 3 пъти през 2023 г., и два пъти през 2024 г., но основно, за да транспонира ново климатично законодателство на ЕС. Такъв е и случаят със сега предлаганите промени в закон за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗОИК⁴, с който се транспонират европейски директиви и се въвеждат национални мерки за прилагане на регламенти, влезли в сила през 2023 г.

След като се запознахме с текста на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата, изразяваме следното становище:

I. Съществена част както в първоначалния вариант на ЗОИК, така и в настоящото предложение за ЗИД, е много подробното регламентиране на действия/мерки от техническо естество, свързани с прилагането у нас на международното и европейско законодателство за намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ). Безспорна е важноста на намаляването на тези емисии като елемент на климатичната политика, съответно - необходимостта от отразяване в националното на новото в това законодателство. Това, обаче, следва да се регламентира балансирано между ЗОИК и съответни под-законови нормативни актове, както и без negliжиране на други елементи на климатичната политика. Особено важно е конкретизиране на съдържанието на ЗОИК с отчитане на специфичните национални обстоятелства.

II. Приветстваме създаването на нов чл. 2а, в който се предвижда приемането на обща дългосрочна национална цел за постигане на климатична неутралност и нулеви нетни емисии на парникови газове не по-късно от 2050 г. в съответствие с разпоредбите на Парижкото споразумение и приложимото законодателство на Европейския съюз.

III. Предлагаме изменения в съществуващите членове и създаването на нови членове в съответствие с мотивите в Приложение No. 1.

§ 1. Създава се нов чл. 2б:

³ Чл. 2 от ЗОИК

⁴ Министерски съвет. Портал за обществени консултации. [Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване на изменението на климата.](#)

„Чл. 2б. (1) В подкрепа на постигането на дългосрочната цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1 се определя междинна климатична национална цел за намаляване на нетните емисии на парникови газове с деветдесет на сто до 2040 г. спрямо базовата година за Република България по Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата.

(2) Постигането на междинната климатична национална цел по ал. 1 се отчита при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности, свързани с ограничаване изменението на климата и справедлив енергиен преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика.

(3) Конкретните мерки и действия за постигане на междинната климатична национална цел по ал. 1 се планират и изпълняват, като се отчита необходимостта от осигуряване на справедлив социално-икономически преход, съхраняване и подобряване на конкурентоспособността на националната икономика, насърчаване и запазване на заетостта, както и насърчаване на енергийното развитие и енергийната сигурност на страната чрез ефективно използване на енергията и енергийните ресурси.“

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „планове и стратегиите по чл. 8 и 9“ се заменят с „планове и стратегиите по чл. 8, 8а, и 9.“

2. Ал. 4 се изменя така “Създава се Национален експертен съвет по климата като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата.“

3. Ал. 5 се изменя така “Председателят на Народното събрание и министър-председателят могат да изискват становища от Националния експертен съвет по климата по въпроси, свързани с развитието на законодателството, политиките и мерките за изменението на климата и адаптиране към последиците от това изменение.

4. Създава се нова ал. 6: “(6) В Националния експертен съвет по климата се включват трима представители на държавната администрация, определени с решение на Министерския съвет, от които един представител на министерството на околната среда и водите; трима представители на представители на академичната общност, посочени от Съвета на ректорите на висшите училища; трима представители на браншови организации на бизнеса и трима представители на юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза с предмет на дейност в областта на климата, един представител на Националното сдружение на общините и двама представители на регионални сдружения на общините.“

5. Създава се нова ал. 7: “(7) Представителите на академичната общност, на бизнеса и на юридическите лица с нестопанска цел трябва да бъдат с доказана експертиза и опит в областта на изменението на климата.“

6. Създава се нова ал. 8: “(8) Мандатът на членовете на съвета по ал.4 е 3 години, като членовете не могат да бъдат определяни за повече от два последователни мандата.“

7. Създава се нова ал. 9: “(9) Членовете на съвета по ал.4 попълват декларация, че не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета.“

8. Създава се нова ал. 10: “(10) Решенията на съвета по ал.4 се вземат с мнозинство от две трети на членовете на съвета.“

9. Създава се нова ал. 11: “(11) Дейността на съвета по ал.4 се подпомага от секретариат, който се създава като самостоятелно административно звено в структурата на администрацията на Министерския съвет.“

10. Създава се нова ал. 12: “(12) Секретариатът по ал.11:

1. извършва анализи и подготвя проекти на становища, препоръки и доклади в рамките на компетентността на съвета по ал.4, включително проекта на годишен доклад за климата за предходната година и проекта на становище по проекта на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а, ал.1 за смекчаване изменението на климата и по проектите на докладите за оценка на напредъка по изпълнението ѝ;

2. съгласува проектите на становища, препоръки и доклади с други органи на изпълнителната власт и техните администрации;

3. подготвя материалите за обществените обсъждания на проектите на становища, препоръки и доклади.“

11. Създава се нова ал. 13: “(13) Дейността на Националния експертен съвет по климата се урежда с правилник, утвърден с решение на Министерски съвет.”

12. Създава се нова ал. 14: “(14) При необходимост съветът по ал.4 предлага създаване на ресорни комисии, в които да участват изявени експерти с високи научни постижения или опит в извършването на научни оценки и предоставянето на научни консултации или с богат експертен опит в областта на климата, които да подпомагат експертно съвета и секретариата. Съставът и дейността на ресорните комисии се определят с Правилника за дейността на Националния експертен съвет по климата.”

§ 4. Създава се нов чл. 3а:

“Чл. 3а (1) Националният експертен съвет по климата осигурява независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение.

(2) Съветът по ал.1:

1. следи за постигането на целта за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1, както и на междинната национална климатична цел по чл. 2б, ал. 1, включително чрез годишните доклади по чл. 4б, ал. 1, както и като дава становища и препоръки при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за изменението на климата и справедливия преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика;

2. изготвя становища относно годишния държавен бюджет по въпроси, свързани с мерките и действията в областта на климата;

3. изготвя други становища, препоръки и доклади в предвидените от този закон случаи;

4. поддържа сътрудничество и обменя опит със сходни органи и институции от други държави, както и с европейски и международни организации в областта на климатичните политики.

(3) Органите на изпълнителната власт и техните администрации са длъжни да предоставят информация за изготвяне на становищата, препоръките и докладите в електронно четим формат.“

§ 5. Създава се нов чл. 3б:

„Чл. 3б (1) Заседанията на Националният експертен съвет по климата са открити и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на съвета. Съветът може да реши отделни заседания или обсъждането на конкретни точки от дневния ред да бъдат закрити.

(2) Информация за дейността на съвета по ал. 1, вкл. за неговия състав, дневния ред и решенията от неговите заседания и за изготвените становища, препоръки и доклади, се публикува на интернет страницата на съвета.

(3) Съветът по ал. 1 организира обществени обсъждания на изготвените становища, препоръки и доклади, които се обявяват на интернет страницата на Министерски съвет и на Портала за обществени консултации.“

§ 6. Създава се нов чл. 4б:

„Чл. 4б. (1) Националният експертен съвет по климата в срок до 30 юни на всяка година изготвя годишен доклад за климата за предходната година, включващ независима оценка, констатации и препоръки по отношение на:

1. развитието на емисиите парникови газове и поглъщанията на парникови газове в Република България през предходната календарна година, включително относно данните по чл. 63, ал. 1 и ал. 2, и чл. 67, ал. 2 и ал. 3;

2. адекватността и ефективността на настоящите и планираните действия по отношение на постигането на целите, определени в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата по чл. 8 и в Дългосрочната национална стратегия за смекчаване изменението на климата по чл. 8а;

3. изпълнението на стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика;

4. възможностите и предизвикателства относно по-нататъшното постигане на дългосрочната национална цел в областта на климата по чл. 2а, ал. 1, междинната национална цел по чл. 2б, ал. 1 и необходимостта от допълнителни коригиращи действия по чл. 8б, ал. 3;

5. адекватността и ефективността на мерките за адаптация, включени в националната стратегия за основните мерки за адаптация към последиците от изменението на климата по чл. 10 и изпълнението на планираните мерки за адаптация по сектори, региони и общини;

6. значими развития, свързани с научните познания, технологичното развитие и добрите международни практики във връзка с изменението на климата и въздействието от изменението на климата в Република България и в трети държави;

7. развитие на правото на Европейския съюз и на международното публично право, свързани с контрола и намаляването на емисиите на парникови газове, увеличаване на поглъщанията на парникови газове, или с адаптирането към последиците от изменението на климата;

8. мотивирани препоръки за политики, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход, както и за адаптация към последиците от изменението на климата на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика, включително относно институционалния капацитет за изпълнение на климатични политики, мерки и дейности от съответните компетентни органи.

(2) Годишният доклад по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Националния експертен съвет по климата и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

(3) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1, изготвя проект на писмено становище относно констатациите и препоръките в доклада по ал. 1 в тримесечен срок от неговото публикуване.

(4) Писменото становище по ал. 3 се приема от Министерския съвет по предложение на министъра на околната среда и водите, публикува се на интернет страницата на Министерския съвет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет, и се изпраща на Народното събрание заедно с доклада по ал. 1.

(5) Препоръките по ал. 1, т. 8, които бъдат приети от Министерския съвет като част от писменото становище по ал. 3 са задължителни за изпълнение и следва да бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности или където е приложимо.“

§ 7. Създава се нов чл. 8а:

„Чл. 8а. (1) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата, изготвя проект на Дългосрочна национална стратегия за смекчаване изменението на климата за постигане на общата дългосрочна национална цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1.

(2) Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 определя общите стратегически цели, мерки и дейности за намаляване на емисиите парникови газове и постигане на климатична неутралност в Република България най-късно през 2050 г.

(3) В Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се предвижда изготвянето на национален бюджет за емисии на парникови газове до 2040 г. и 2050 г., съобразен с националната дългосрочна цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1 и с изискванията на правото на Европейския съюз и поетите задължения по РКОНИК, Протокола от Киото и Парижкото споразумение.

(4) Стратегията по ал. 1 се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет.

(5) Целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се преразглеждат на всеки 5 години, за да се увеличи амбициозността им в съответствие с глобалния преглед по член 14 от Парижкото споразумение и процеса на преразглеждане на целите за климата съгласно приложимото законодателство на Европейския съюз.

(6) При преразглеждането на целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се вземат предвид:

1. препоръките в приетите доклади на Европейската комисия за изпълнението на целта на Европейския съюз за неутралност по отношение на климата, определена в чл. 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30.06.2021 година за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999;

2. препоръките в докладите на министъра на околната среда и водите, докладите на компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и докладите на Националния експертен съвет по климата относно изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по ал. 1;

3. съществени промени в макроикономическите и международните условия, отчетени в Националната програма за реформи и Конвергентната програма на Република България;

4. най-новите научни познания, технологичното развитие и добрите международни практики относно ограничаване изменението на климата.

(7) Преразглеждането на целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 в срока по ал. 5 се извършва по реда на ал 1 и ал. 4.“

§ 8. Създава се нов чл. 8б:

„Чл. 8б. (1) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата изготвя на всеки три години, доклад за оценка на напредъка по изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а.

(2) Докладът по ал. 1 включва:

1. изчерпателен отчет за напредъка към постигането на дългосрочната национална цел за 2050 г. по чл. 2а, ал. 1;

2. изчерпателен отчет за напредъка към постигането на междинната национална цел за 2040 г. по чл. 2б, ал. 1, когато това е приложимо;

2. изчерпателен отчет относно изпълнението и ефективността на съответните политики, мерки и действия за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на поглъщането от поглъщатели на парникови газове в Република България;

3. мотивирани препоръки за коригиращи политики, мерки и действия за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на поглъщането от поглъщатели на парникови газове в Република България.

(3) Докладът по ал. 1 се приема от Министерския съвет, като мотивираните препоръки за коригиращи политики, мерки и действия са задължителни за изпълнение и следва да бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика.“

§ 9. Навсякъде в този закон думите ”Националния експертен съвет по изменение на климата” се заменят с думите “Националния експертен съвет по климата”.

§ 10. В § 1 от допълнителните разпоредби се създава т.65:

„65. „Климатична неутралност“ е понятие, означаващо, че количеството на всички основни антропогенни емисии на парникови газове (въглероден диоксид, диазотен оксид, метан и флуорсъдържащи парникови газове) са равни или по-малки от количеството на поглъщанията на въглероден диоксид от атмосферата.“

IV. Предлаганите в настоящия ЗИД промени в чл. 57, който се отнася за „Приходите от продажба чрез търг на всички квоти за инсталации, разпределени на Република България“ са една идея по-конкретни в смисъл конкретизиране съдържанието на ЗОИК с отчитане на специфичните национални обстоятелства. По-точно, след подробно описание за финансиране на какви дейности следва да се изразходват тези приходи (в ал. 1, т. 1-14 на стр. 21-23), в ал. 2-8 на стр. 23-24 се регламентира как следва да става самото изразходване на средствата. Това е промяна в положителна посока, но недостатъчна предвид на следните обстоятелства:

- размерът на генерираните приходи за България от продажби чрез търг на квоти за емисии на парникови газове варира през годините, тъй като в голяма степен зависи от борсовата цена на квотите, но в последните няколко години те са значителни по размер - по данни на МОСВ за 2021 г. тези приходи са близо 1 630 000 000 лв.⁵, за 2022 г. генерираните приходи са 2 134 488 303 лв.⁶, а за 2023 г. - близо 2 293 000 000 лв.⁷;

⁵ МОСВ. [Информация за осъществените тържни продажби на квоти за емисии на парникови газове и генерираните от тях приходи през 2021 г.](#)

⁶ МОСВ. [Информация за осъществените тържни продажби на квоти за емисии на парникови газове и генерираните от тях приходи през 2022 г.](#)

⁷ МОСВ. [Информация за осъществените тържни продажби на квоти за емисии на парникови газове и генерираните от тях приходи през 2023 г.](#)

- съгласно Закона за енергетиката, тези приходи постъпват в създадения през 2015 г. Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС), а в отчетите на Фонда⁸ има информация за размера на постъпленията в, и на изразходването на средствата от него. Прегледът на отчетите за последните няколко години показва вариране и в дела на приходите от продажби на квоти за емисии на ПГ (той е 48% през 2020 г., 61% през 2021 г., 34% през 2022 г.), и в начина/разпределението на изразходването на средствата от ФСЕС.

V. В заключение може да се каже, че с предлагания ЗИД на ЗОИК се въвеждат необходими по текущото европейско законодателство промени, така че да се избегнат наказателни процедури към България. Тези промени, обаче, продължават практиката на реактивни, а не про-активни действия и без отчитане на увеличаващите се рискове от неблагоприятни ефекти от климатичните промени у нас. В този смисъл предлаганият ЗИД на ЗОИК не осигурява нужната правна основа на национална климатична политика за реагиране на тези промени. По-конкретно, регламентирането на действия/мерки за адаптиране към климатичните промени продължава да е недостатъчно. Това е свързано и с характера на политиката за реагиране на промени в климата – тя е „хоризонтална“ по своята същност и елементи от нея трябва да се въвеждат едновременно в различните сектори на икономиката. По тази причина климатичното законодателство следва да урежда специфични секторни и междусекторни отношения така, че да се управляват по най-добър начин увеличаващите се рискове от неблагоприятни въздействия от промените на климата. ЗОИК и досега, а и според настоящия ЗИД, не осигурява регламент за осъществяването у нас на координирани действия за управление на тези рискове чрез въвеждане на съответни практически мерки. Това е едно основание да предложим в чл. 3, ал. 4 (на стр. 3 по-горе) да бъде създаден „Национален експертен съвет по климата като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата“. Такъв Съвет много по-успешно би работил за осъществяване и на дългосрочни, и на про-активни действия съобразно динамиката на природните и политическите процеси у нас, без да зависи пряко от конкретно правителство/министър на околната среда и водите.

Накрая, но не по важност, смятаме, че освен промени в ЗОИК, решение за националната климатична политика е стартирането в най-скоро време на процедура за приемане на съвсем нов законодателен акт, който:

- да отчита комплексния и хоризонтален характер на климатичната политика, прилагайки про-активен и цялостен подход при формулиране и осъществяване на национална климатична политика съобразно специфичните условия в страната понастоящем и в близко бъдеще,

⁸ Министерство на енергетиката. [Отчети за дейността на фонд СЕС.](#)

- да регламентира практическа работа у нас за реагиране на проблеми, свързани с климатичните промени, като задава механизми за анализ и оценка на рисковете, общи за всички сектори на икономиката. Същевременно, да се регламентират необходимите действия за сфери/сектори от първостепенна важност за сигурността, живота и здравето на хората, които са и с най-голям риск от неблагоприятни ефекти от промените в климата.

Приложение No.1

МОТИВИ

за предлагани промени в проекта на ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОН ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Европейският съюз (ЕС) се стреми към постигане на високи цели в областта на климата и енергетиката до 2030 г. в съответствие с принципите на Парижкото споразумение относно изменението на климата. През юли 2021 г. ЕК предложи пакет законодателни предложения „Подготвени за цел 55“, включващ взаимосвързани предложения, които са насочени към гарантирането на справедлив, конкурентен и екологичен преход в ЕС до 2030 г. и след това.

Двете климатични цели на ЕС – за климатична неутралност до 2050 г. и поне 55 % намаление на емисиите на парникови газове на Съюза до 2030 г. в сравнение с равнището от 1990 г., както и необходимостта от принос на всички сектори, бяха закрепени в законодателството на ЕС с приемането на Регламент (ЕС) 2021/1119 (Европейски закон за климата).

Чл. 2, пара. 1 от Европейския закон за климата предвижда, че емисиите на парникови газове и поглъщанията в ЕС трябва да бъдат балансирани най-късно до 2050 г., като към тази дата се постигне намаление до нулеви нетни емисии, а след това ЕС ще се стреми към постигането на отрицателни емисии. С изменение на чл. 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999 беше предвидено изискване до 1 януари 2020 г. и след това до 1 януари 2029 г. и на всеки 10 години след това всяка държава членка да изготвя и представя пред ЕК своята дългосрочна стратегия, която е с перспектива от 30 години и е в съответствие с целта на

ЕС за неутралност по отношение на климата, определена в член 2, параграф 1 от Европейския закон за климата. Държавите членки следва, когато е необходимо, да актуализират тези стратегии на всеки пет години.

Същевременно Докладът на ЕК за България за 2022 г., придружаващ Препоръката на Съвета на ЕС относно националната програма за реформи на България за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2022 г. посочва, че с предприетите и взети до момента мерки България няма да успее да изпълни настоящите си цели за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. в секторите, които не са обхванати от схемата за търговия с емисии (СТЕ). Докладът констатира, че пътят на декарбонизация на страната в посока към дългосрочна неутралност по отношение на климата е все още неясен и липсват съответни цели и планове.

Амбициозността и обхвата на предложенията, включени в законодателния пакет „Подготвени за цел 55“, изисква цялостно преразглеждане на съществуващите политики, стратегически документи, процедури и законодателство на национално ниво в областта на изменението на климата. България, наред с останалите държави-членки на ЕС, в процеса на транспониране на изменените или нови директиви на ЕС, ще въведе множеството изцяло нови административни процедури, изискващи значителен експертен и финансов ресурс, както в държавната администрация, така и в частния сектор.

В този контекст, националната политика и законодателство относно ограничаване изменението на климата следва да бъдат преразгледани и актуализирани, за да се гарантира съответствието с целите на ЕС и за да се осигури съгласуваност, ефективност, ефикасност, прозрачност и отчетност на планираните мерки и действия в Република България.

С предложения акт се цели създаването на интегрирана правна рамка в Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) за постигане на климатичната цел на ЕС за климатична неутралност до 2050 г. Предложените промени в ЗОИК са насочени и към подобряване на правната сигурност, предвидимостта на политиката за намаляване емисиите парникови газове за инвеститорите, гражданите и останалите заинтересовани

страни, и осигуряване на плавен преход на националната икономика и обществото към климатична неутралност. По-конкретно, с предложените промени в закона се цели:

1. Да се въведе междинна климатична цел за намаляване на нетните емисии с поне 90% до 2040 г.

Предвиждането на междинна климатична национална цел за намаляване на емисиите на парникови газове най-малко с деветдесет на сто до 2040 г. спрямо базовата година за Република България по Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата в § 2. ще осигури постепенния и справедлив преход на икономиката, подкрепяйки постигането на дългосрочната цел за климатична неутралност. Посочената междинна климатична цел е в съответствие с предвижданията на сценариите в Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България.

Аналогично на дългосрочната национална цел, за междинната климатична цел се предвижда отчитане на междинната цел при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика, като се отчита необходимостта от осигуряване на справедлив социално-икономически преход, подобряване на конкурентоспособността на националната икономика, насърчаване и запазване на заетостта, както и насърчаване на енергийното развитие и енергийната сигурност на страната чрез ефективно използване на енергията и енергийните ресурси.

В Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България, приета с Решение № 809 на Министерския съвет от 21.10.2022 г., се посочва, че ключовите действия за постигане на климатична неутралност следва да се случат през периода 2030-2040 г. В тази връзка регламентирането на междинна цел за 2040 г. е признато вече на национално ниво в България като важен елемент на климатичната ни политика. В Европейския закон за климата (чл. 4) се призовава Комисията да излезе с предложение за определяне на обща за целия Съюз междинна цел за климата за 2040 г., за да се осъществи целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., и

да публикува доклад относно прогнозния индикативен бюджет за парникови газове за периода 2030—2050 г. (чл. 15, пара. 1 от Регламент (ЕС) 2018/1999).

В Съобщение на Комисията до Европейския Парламент, Съвета, Европейския Икономически и Социален Комитет и Комитета на Регионите. Подсигуряване на нашето бъдеще. Целта на Европа в областта на климата за 2040 г. и нейният път към неутралност по отношение на климата до 2050 г. — изграждане на устойчиво, справедливо и проспериращо общество от 6 февруари 2024 г., Комисията представи като препоръчана цел за 2040 г. („цел за 2040 г.“) намаление с 90 % на нетните емисии на парникови газове в сравнение с равнищата от 1990 г.

Междинната цел ще служи като крайъгълен камък при предстоящото изготвяне на политическата рамка за периода след 2030 г. и така ще се гарантира, че емисиите на парникови газове на страната ни действително ще намаляват в посока постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Без цел за намаляване на емисиите парникови газове за 2040 г. България би рискувала да не изпълни дългосрочната си цел за климата за 2050 г. Освен това в Парижкото споразумение се призовава за по-често актуализиране на национално определените приноси на страните по него с цел все по-амбициозни колективни действия в областта на климата в световен мащаб, което допълнително притиска ЕС и държавите-членки за определяне на междинни цели.

2. Да се регламентира изработването и изпълнението на Дългосрочна национална стратегия за смекчаване на изменението на климата.

Както вече беше посочено, чл. 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999 предвижда до 1 януари 2020 г. и след това до 1 януари 2029 г. и на всеки 10 години след това всяка държава членка да изготвя и представя пред ЕК своята дългосрочна стратегия, която е с перспектива от 30 години и е в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата.

Първата Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България (Дългосрочната стратегия) беше разработена в рамките на проект за предоставяне на техническа подкрепа, финансиран от Европейския съюз чрез Програмата

за подкрепа на структурните реформи за периода 2017-2020 г. Дългосрочната стратегия беше приета с Решение № 809 на Министерския съвет от 21.10.2022 г.

Същевременно към момента ЗОИК не предвижда в Глава втора, Раздел II процедура за приемането и актуализацията на Дългосрочната стратегия в съответствие с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата, определена в чл. 2, пара. 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119 (чл. 15 и Приложение IV от Регламент (ЕС) 2018/1999).

С предложения в § 7 нов чл. 8а се предвижда изрична процедура за разработване и приемане на Дългосрочната стратегия. Предвижда се министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата да изготви проект на Дългосрочна национална стратегия. Изискването за консултиране с Националния експертен съвет по климата има за цел да се осигури публичност, прозрачност и многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката, в който местните органи, организациите на гражданското общество, бизнес общността, инвеститорите и други заинтересовани страни и широката общественост могат да вземат активно участие и да обсъждат постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата в съответствие с изискванията на чл. 11 от Регламент (ЕС) 2018/1999. Предвидено е необходимото съдържание на Дългосрочната стратегия. Дългосрочната стратегия трябва да съдържа необходимата информация, стратегически цели, мерки и дейности, необходими за постигане на целите за климатична неутралност и нулеви нетни емисии на парникови газове не по-късно от 2050 г.

Предвижда се Дългосрочната стратегия да се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет, за разлика от досегашната процедура, при която Министерския съвет приема Дългосрочната стратегия директно на основание чл. 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999 поради липсваща национална правна уредба относно процедурата за изготвяне и приемане на стратегията. Тази процедура ще осигури по-голяма легитимност и политическа подкрепа за стратегията. Чрез приемането на Дългосрочната стратегия ще се гарантира по-широк дебат и обсъждане на стратегията в съответните комисии на Народното събрание, както и по време на гласуването ѝ в

пленарна зала. Ще се осигури по-голяма прозрачност и отчетност при изпълнението на стратегията. След като Народното събрание приеме Дългосрочната стратегия, то ще може да упражнява контрол върху изпълнението и да изисква отчети от Министерския съвет по отношение на напредъка по изпълнението на заложените цели и мерки. С това предложение се запазва сходството на процедурата за приемане на Дългосрочната стратегия с процедурите за приемане на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България (СУЕР) и на Националната стратегия за околна среда (НСОС). Съгласно чл. 3, ал. 2 от Закона за енергетиката Народното събрание приема СУЕР по предложение на Министерския съвет, с която се определят основните цели, етапи, средства и методи за развитие на енергетиката. Подобна на СУЕР е и процедурата за приемане на НСОС – тя се разработва от министъра на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на земеделието, храните и горите и другите заинтересувани министри и ръководители на държавни агенции, внася се за одобрение в МС, след което МС я внася в Народното събрание за приемане, след което я публикува (чл. 75 от ЗООС). Така, предложената процедура за приемане на Дългосрочната стратегия ще осигури съгласуваност и приемственост с вече съществуващите процедури за национални стратегии, свързани с околната среда и енергетиката.

Важна част от предложения в § 7 нов чл. 8а е предвиденото в ал. 5 и 6 преразглеждане на Дългосрочната стратегия на всеки 5 години. Преразглеждането на целите, мерките и действията, заложен в стратегията, следва да се увеличи амбициозността им в съответствие с глобалния преглед по член 14 от Парижкото споразумение и процеса на преразглеждане на целите за климата съгласно приложимото законодателство на Европейския съюз.

Преразглеждането и увеличаването на амбициозността на целите и мерките в Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата е от решаващо значение по няколко причини. Първо, преразглеждането на стратегията дава възможност за актуализиране на предвидените мерки и дейности, за да са съобразени с най-новите научни познания, технологичното развитие и добрите международни практики, свързани с

ограничаване на изменението на климата. Второ, преразглеждането на стратегията е от съществено значение, за да се отговори на препоръките на Европейската комисия за повишаване на амбициозността на националните действия по отношение на климата и енергийния преход. Трето, преразглеждането дава възможност да се отчетат констатациите и препоръките от съответните доклади на компетентните държавни органи относно напредъка в изпълнението на Дългосрочната стратегия и да се предвидят коригиращи мерки и действия, когато е необходимо. Процедурата за преразглеждане на Дългосрочната стратегия също така дава възможност да се отчетат съществени промени в макроикономическите и международните условия, отчетени в Националната програма за реформи и Конвергентната програма на Република България, съответно препоръките на Съвета на ЕС в изпълнение на чл. 9, пара. 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

3. Да се засили ролята на Националния експертен съвет по климата

Със сегашния текст на чл. 3, ал. 4 от ЗОИК се създава Национален експертен съвет по изменение на климата (НЕСИК) като консултативен орган към министъра на околната среда и водите. Съгласно чл. 3, ал. 4 от ЗОИК в състава на НЕСИК се включват представители на Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на енергетиката, Министерството на икономиката, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на финансите, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Държавна агенция "Национална сигурност", Изпълнителната агенция по околна среда, Българската академия на науките, Националното сдружение на общините и юридически лица с нестопанска цел, чиято дейност има пряко отношение към ограничаване изменението на климата. В ЗОИК липсва изрично изброяване на функциите на НЕСИК. Не е предвиден нито броя членове на НЕСИК, нито честотата на заседанията на съвета. Липсва законово изискване за независимост и прозрачност на дейността на НЕСИК. Не са предвидени

изисквания относно научната квалификация и опита на членовете на съвета. Поради сериозния превес на представители на администрацията в състава на НЕСИК, не са балансирано представени представителите на бизнеса, научната общност и гражданското общество.

Не е предвидена мандатност на членовете на НЕСИК, което би могло да бъде допълнителна предпоставка за осигуряване на независимост на работата на съвета. Не се предвижда изискване за членовете на НЕСИК да не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета. Не е предвидено изискване за периодично (годишно) докладване на дейността на НЕСИК. Не са предвидени функции на НЕСИК за периодична (годишна) оценка на изпълнението и ефективността на политиките и мерките, взети от компетентните държавни органи за намаляване на емисиите на парникови газове и за адаптиране към изменението на климата.

Едновременно с това през 2020 г. с ПМС № 86 от 30 април 2020 г. е създаден на Консултативен съвет във връзка с Европейската зелена сделка (КСЕЗС) към МС. КСЕЗС е фокусиран върху осигуряването на координация относно изпълнението на задълженията на Република България в областта на политиките на ЕС, свързани с изменението на климата и изпълнението на НПВУ. Функциите на КСЕЗС частично се дублират с функциите на НЕСИК. Въпреки че КСЕЗС има значително по-детайлно формулирани функции, се наблюдават непрецизни формулировки и противоречия с действащата в Република България нормативна уредба (ЗОИК, ЗЕ, ЗФУКПС) относно компетентните държавни органи в съответните области на политика.

На практика и двата съвета – НЕСИК и КСЕЗС, са координационни, а не консултативни органи. Предварително определеният състав и на двата съвета се характеризира със значително превъзходство на представителите на държавните администрации към органи на изпълнителната власт. И при двата съвета се констатира изключително ограничено участие на заинтересованите страни и/или експерти с подходяща квалификация, опит и научни познания в областта на изменението на климата. И при НЕСИК, и при КСЕЗС липсват процедури, правила и изисквания за използване на независими експертни и

научни съвети, които да осигурят научно обосновано управление на политиката в областта на изменението на климата.

Поради изложените констатации в § 3, 4 и 5 се предлага създаването на нов Национален съвет по климата.

Основните промени, които се предлагат в § 3, 4 и 5, са: конституирането на съвета като консултативен орган към Министерския съвет, вместо към Министерството на околната среда и водите; постигането на баланс в представителството на различните заинтересовани страни в състава на Съвета; с разширяване на функциите му, за да предоставя независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение; и не на последно място - гарантирането на прозрачност и отчетност на работата на съвета.

По-конкретно, с предложеното в § 3 изменение на чл.3, ал.4 се предвижда създаването на Национален експертен съвет по климата (НЕСК) като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата, като наименованието на съвета се променя от „Национален експертен съвет по изменение на климата“ на „Национален експертен съвет по климата“, за да отрази неговата реална компетентност в целия спектър на държавната политика по климата, както за ограничаване изменението на климата, така и за адаптацията към последиците от това изменение. Друга основна промяна е свързана с издигането на статута на съвета от консултативен орган към министъра на околната среда и водите в консултативен орган към Министерския съвет, който да осигурява координация в сферата на изпълнителната власт, както и сътрудничество с други държавни органи, органи на местното самоуправление и с неправителствени организации при определянето и провеждането на държавната политика в областта на климата в съответствие с чл.21, ал.1 от Закона за администрацията.

Предвиденото в § 3 изменение на чл. 3, ал.5 засилва ролята и функциите на НЕСК като консултативен орган, който да подпомага със становища по въпроси, свързани с развитието на законодателството, политиките и мерките за изменението на климата и

адаптиране към последиците от това изменение, провеждането на държавната политика по изменението на климата от компетентните органи за тази политика - Народното събрание (в лицето на председателя на Народното събрание) и Министерския съвет (в лицето на министър-председателя). Предложената в § 3 нова ал. 6 на чл. 3 осигурява равно представителство и участие на основните заинтересовани страни, което допринася и за по-голяма публичност, прозрачност и многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката, в който местните органи, организациите на гражданското общество, бизнес общността, инвеститорите и други заинтересовани страни и широката общественост могат да вземат активно участие и да обсъждат постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата в съответствие с изискванията на чл. 11 от Регламент (ЕС) 2018/1999. Предвижда се в състава на НЕСК да влизат по трима представители на държавната администрация, на академичната общност, на бизнеса, на гражданското общество чрез представители на юридически лица с нестопанска цел и на местните органи чрез техните сдружения на общини.

С предвидените промени в § 3, в новите ал. 7-9 на чл. 3 се поставя изискване за квалификация и опит на представителите на академичната общност, на бизнеса и на юридическите лица с нестопанска цел на съвета, изискване за членовете на НЕСК да не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета, както и за мандатност като допълнителна предпоставка за осигуряване на независимост на работата на съвета. Изискването за квалифицирано мнозинство от две трети на членовете на съвета, предвидено в § 3, в нова ал. 10, гарантира по-висока степен на съгласие между членовете на съвета, близо до консенсус, отколкото едно обикновено мнозинство би постигнало.

От гледна точка на осигуряване на непрекъснатост, оперативност и ефективност на работа на НЕСК е важно той да получи инструментална административна, аналитична и организационна подкрепа от секретариат, който да се създаде като самостоятелно административно звено в структурата на администрацията на Министерския съвет, както е предвидено в § 3, в нова ал. 11 на чл. 3, като в следващата нова ал. 12 са описани основните функции на Секретариата.

Допълнително, за осигуряване на допълнителен експертен капацитет и аналитична подкрепа за работата на НЕСК, в § 3, с нова ал. 14, е предвидена възможност, при необходимост, съветът да предлага създаване на ресорни комисии, в които да участват изявени експерти, с високи научни постижения или опит в извършването на научни оценки и предоставянето на научни консултации или с богат експертен опит в областта на климата, които да подпомагат експертно НЕСК и секретариата.

Функцията на Националният експертен съвет по климата да осигурява независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение се определя в § 4, с разпоредбите на новия чл.3а. Чл.3а описва и основните функции на НЕСК да следи за постигането на целта за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1, както и на междинната национална цел по чл. 2б, ал. 1, да осигурява експертна подкрепа при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за изменението на климата и справедливия преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на икономиката, както и поддържа международно сътрудничество със сходни органи и институции и с европейски и международни организации в областта на климатичните политики.

Прозрачността, отчетността и участието на обществеността са важни принципи при формирането на всяка политика на национално и местно ниво, и особено на политиките в областта на климата, които са хоризонтални и засягат практически всички слоеве на обществото и сектори на националната икономика. Тези принципи са залегнали и в Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, в чл. 10 (Обществена консултация) и чл.11 (Многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката). За гарантиране прилагането на тези принципи, освен равното представителство на различните заинтересовани страни в състава на НЕСК, в § 5 се предвижда създаване на нов член 3б, който предвижда заседанията на съвета да са открити по принцип и да се излъчват в реално време чрез интернет страницата на съвета, както и публикуване на пълна информация за дейността на съвета. В ал.3 на чл.3б се предвижда провеждането на обществени обсъждания на становищата, препоръките и

докладите на НЕСК с цел засилване на участието на обществеността в процеса на вземане на решения.

4. Да се гарантира отчетност и прозрачност по отношение на изпълнението на политиките за климата

Към момента ЗОИК не предвижда ясни процедури за докладване, мониторинг, оценка на изпълнението, текущ контрол и/или други изисквания относно изпълнението на Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК) по чл. 8. Не е предвидено изготвянето и публикуването на доклади за напредъка по изпълнение на ИНПЕК. ЗОИК предвижда, че министрите по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК „предоставят на министъра на околната среда и водите необходимата информация и оказват съдействие за осъществяване на правомощията му по този закон“ (чл. 4, ал. 2, т. 1 от ЗОИК). Въпреки това, ЗОИК не посочва ред, срокове и необходимо съдържание на информацията, която следва да се предоставя от останалите министри на министъра на околната среда и водите, включително индикатори за продукти, резултати и въздействия, както и за отчитане на финансови и бюджетни показатели на мерки и дейности относно интегриране на държавната политика по ограничаване изменението на климата в съответните секторни и интегрирани политики. ЗОИК не предвижда механизми за редовно периодично отчитане пред Народното събрание от страна на МС, министъра на околната среда и водите и останалите министри по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК относно изпълнението на съответните цели на политиките по изменението на климата. ЗОИК не предвижда механизми за редовни независими оценки на напредъка по прилагането на закона. В ЗОИК, както и в проекта за правилник на НЕСИК не се предвижда процедура и/или конкретни функции на съвета относно изготвянето на оценки на напредъка по изпълнение на ЗОИК и съответните национални стратегически документи и планове за действие.

Липсата на систематизирана, леснодостъпна и разбираема информация относно политиките, свързани с изменението на климата, стои в основата на ограничената информираност на заинтересованите страни в България, а оттам – и на тяхната ангажираност.

Като цяло българските граждани и останалите ключови заинтересовани страни нямат задълбочено разбиране относно специфичните рискове, пред които е изправена България поради изменението на климата, предприетите до момента мерки и дейности, както и относно възможните варианти за действие. Специално проучване на Евробарометър, проведено в периода март-април 2021 г. показва, че един на всеки 20 респондента в България (5%, доста под средната стойност за ЕС от 18%) вярва, че изменението на климата е единственият най-сериозен проблем пред света. Изменението на климата е на шесто място в класирането на най-важните политически проблеми в България и делът на респондентите, които го споменават, е най-ниският от всички държави членки на ЕС, какъвто е случаят и през 2019 г. В същото време близо девет на всеки десет респондента в България (89%, близо до средната стойност за ЕС от 90%) са съгласни, че емисиите на парникови газове трябва да бъдат намалени до минимум, като същевременно се компенсират останалите емисии, за да стане икономиката на ЕС неутрална по отношение на климата до 2050 г. Близо две трети от анкетираните (63%, под средното ниво за ЕС от 75%) смятат, че парите от Националния план за възстановяване и устойчивост трябва да се инвестират главно в новата зелена икономика. Проучване на Европейския съвет за външна политика (ЕСВП), проведено от „Алфа Рисърч“ през януари 2021 г. показва, че според 85%, от българските граждани климатичните промени и глобалното затопляне са проблем от изключителна важност. Въпреки големия интерес към темата, три четвърти от респондентите не са информирани за българската позиция и биха искали повече дискусия от официалните власти по това какво се планира. Необходимостта от допълнителна информация посочват 51% от българите, които биха се включили в образователни инициативи по темата. Националната стратегия за адаптация към изменението на климата 2030 констатира, че осведомеността за конкретните проблеми на адаптацията към изменението на климата както сред обществеността, така и сред други заинтересовани страни остава по-ограничена.

Следователно, поради изброените констатации е необходимо въвеждането на механизми и процедури за независима оценка и редовно публично отчитане на напредъка за постигане на целите на политиката за ограничаване изменението на климата.

На първо място, с предложения в § 6 нов чл. 4б се предвижда Националният експертен съвет по климата в срок до 30 юни на всяка година да изготвя годишен доклад за климата за предходната година. Посочено е необходимото съдържание на годишния доклад за климата, включително относно адекватността и ефективността на настоящите и планираните действия по отношение на постигането на целите, определени в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата по чл. 8 и в Дългосрочната национална стратегия за смекчаване изменението на климата по чл. 8а. Годишният доклад ще съдържа и оценка на адекватността и ефективността на мерките за адаптация, включени в националната стратегия за основните мерки за адаптация към последиците от изменението на климата по чл. 10 и изпълнението на планираните мерки за адаптация. Предвижда се Министерският съвет да приема становище относно констатациите и препоръките в доклада по предложение на министъра на околната среда и водите. Становището на Министерския съвет ще се публикува на интернет страницата на Министерския съвет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет, и ще се изпраща на Народното събрание заедно с доклада на Националния експертен съвет по климата. Тези предложения ще допринесат за по-голяма прозрачност в процеса на мониторинг и оценка на изпълнението на националните стратегически документи и планове за действие по изменението на климата. Очаква се те да допринесат за по-ефективна реализация на мерките за смекчаване на изменението на климата и за адаптация към последиците от него, включително чрез събирането на количествена и качествена информация относно всички основни аспекти на политиките, свързани с изменението на климата в Република България.

На второ място, с предложения в § 8 нов чл. 8б се предвижда министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата да изготвя на всеки три години доклад за оценка на напредъка по изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а. Посочено е необходимото съдържание на доклада за оценка на напредъка на Дългосрочната стратегия. След приемането на доклада от Министерския съвет, съответните мотивирани препоръки за коригиращи политики, мерки и действия ще бъдат задължителни за изпълнение и ще бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности за намаляване на изменението на климата и справедлив преход.

На трето място, принципите на отчетност и прозрачност по отношение на изпълнението на политиката за изменението на климата се гарантират и чрез състава и процедурите за работата на НЕСК. Както бе посочено по-горе, тези принципи се прилагат, освен чрез равното представителство на различните заинтересовани страни в състава на НЕСК, и с разпоредбите на новия член 3б, който предвижда заседанията на съвета да са открити, да се излъчват в реално време чрез интернет страницата на съвета, както и да се публикува пълна информация за дейността на съвета. В ал.3 на чл.3б се предвижда провеждането на обществени обсъждания на становищата, препоръките и докладите на НЕСК, което ще засили степента на участието на обществеността в процеса на вземане на решения.

Предложените промени в акта ще гарантират по-ефективен, редовен мониторинг и оценка на напредъка по постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към последиците от изменението на климата в България. Националният експертен съвет по климата ще изготвя годишни доклади за климата, които ще включват оценка на адекватността и ефективността на мерките за смекчаване и адаптация към последиците на изменението на климата. Тези доклади ще бъдат основа за редовната оценка на напредъка в изпълнението на националните стратегически документи за смекчаване и адаптация към изменението на климата. Предложените промени ще улеснят вземането на по-ефективни решения по отношение на климата и ще допринесат за повишаване на осведомеността на обществото относно състоянието на климата, напредъка в изпълнението на климатичните политики, и очакваните въздействия за различните заинтересовани страни. Това ще допринесе за постигане на целите за намаляване на емисиите на парникови газове и за адаптация към последиците от изменението на климата в България, както и за изграждане на устойчива и устойчиво развиваща се национална икономика.

От името на Коалиция за климата – България:

WWF България

Фондация “БлуЛинк”

Екологично сдружение “За Земята”

Антоанета Йотова, независим физик-метеоролог със специализация по климатология

Георги Стефанов, еколог, независим експерт по климат, енергетика и климатични политики

За връзка с експертите, изготвили становището: Полина Славчева, проектен мениджър във Фондация “БлуЛинк” и координатор на “Коалиция за климата”. Тел.: 0886 874 100, e-mail: polina@bluelink.net. Фондация “БлуЛинк” подкрепя и координира дейностите на Коалиция за климата.

—

За Коалиция за климата – България

[Коалиция за климата – България \(ККБ\)](#) е неформална платформа, създадена през 2005 г. Тя обединява нестопански и стопански организации и индивидуални членове, активни в сферата на адаптацията и смекчаването на климатичните промени, причинени от човешка дейност. ККБ съвместява усилията на членовете ѝ за застъпнически, образователни, научни и общественоинформационни дейности в различни сфери, целящи намаляване на антропогенните промени в климата. ККБ изготвя предложения и становища по планове, стратегии и закони, свързани пряко или косвено с изменението на климата. Нейни представители участват в междуведомствени работни групи и граждански съвети, работещи на национално и международно ниво.